

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला
२०७९।०८० सालको निर्णय नं.३०४
पुनरावेदन नं. ०७५-RB-००४४
मुद्दा:- आयकर (२०७०/०७९)

सुमी डिष्ट्रीलरी प्रा. लि.(स्थायी लेखा नं. ३०००८०९६४) का तर्फबाट अधिकार प्राप्त अध्यक्ष एवं प्रबन्धक निर्देशक कर्मा घले.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.....१ }
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाण्डौं.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री शंकरप्रसाद खनाल

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७२/०६/१५

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विष्णुप्रसाद नेपाल

निर्णय मिति:- २०७५/०२/२५

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री चण्डेश्वर श्रेष्ठ र विद्वान अधिवक्ता श्री नितेश श्रेष्ठ

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: x

पुनरावेदक करदाताको हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२/०६/१५ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णय र सोही निर्णय सदर गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको मिति २०७५/०२/२५ को निर्णय समेत उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन २०५८ को दफा ११६ बमोजिम पुनरावेदन दर्ता हुन आएको प्रस्तुत मुद्दा यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. करदाता सुमी डिष्ट्रिलरी प्रा. लि. को कर परीक्षणको सिलसिलामा आ.व. २०७०/०७१ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.२,६०,८७,७०६।९९ कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा मिति २०७१।०९।२९ मा आय विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताले पेश गरेको विवरणको अध्ययन, छानविन तथा परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्च रकम दावी गरिएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि जम्मा रु.३,०७,०४,१०२।७० कर योग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै आधार र कारण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७२।०५।२० मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२।०५।२० मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७२।०५।२४ मा बुझी लिई सो सूचनाको जवाफ मिति २०७२।०६।०५ मा पेश गरेको ।
४. करदाताको आ.व. २०७०/०७१ का लागि रु.३,०७,०४,१०२।७० करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२/०६/१५ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।
५. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२/०६/१७ मा जारी गरेको आ.व. २०७०/०७१ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी सुमी डिष्ट्रिलरी प्रा. लि. ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७२/०८।०६ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।

६. निवेदकले व्यवसाय संचालनको सिलसिलामा ठुलो परिमाणमा बैकबाट ऋण लिई उक्त ऋण रकममा ब्याज खर्च भुक्तानी गर्दै आएको र उपलब्ध ऋण रकम मध्येबाट अन्यत्र लगानी गरेको तर सो लगानीबाट कुनै प्रतिफल प्राप्त नगरेको अवस्थामा निवेदकले प्राप्त गरेको ऋणको रकम पूर्ण रूपमा आफ्नो व्यवसाय संचालन गर्न वा आय आर्जन गर्ने कार्यमा प्रयोग भएको छ भनी मात्र नसकिने हुँदा त्यस्तो लगानी रकमको समेत ब्याज खर्च दावी गरेको देखिएकोले उक्त रकममा निवेदकले सो आ.व.मा ऋण रकममा तिरेको औषत ब्याजदरले हुने व्याज खर्च रकम कट्टी नहुने, Leakage & Breakage वास्तविक रहे/नरहेको तथा सो विषयलाई पुष्टि गर्ने प्रमाण एवं कागजातहरू निवेदकका तर्फबाट पेश भए/नभएको सम्बन्धमा छानवीन एवं विश्लेषण गरी निर्णय भएको नदेखिएको हुँदा उपरोक्त पक्षहरूको तथा थप हेर्नुपर्ने अन्य विषयहरू भए सो समेत छानवीन एवं विश्लेषण तथा एकिन गरी कार्यालयबाट पुनः संशोधित कर निर्धारण हुनुपर्ने, Launching, Sampling and Complementary सम्बन्धी खर्च करदाताबाट नभई बितरकहरूबाट भएको पाईएको, शोधभर्ना स्वरूप बितरकहरूको नाममा क्रेडिट नोट जारी भएको तर बितरकहरूबाट डेबिट नोट जारी भएको नदेखिएको तथा सामान कसलाई बितरण गरेको हो, सो खर्चलाई पुष्टि हुने कागजातहरू निवेदकका तर्फबाट पेश हुन नआएको हुँदा उक्त खर्च कट्टी नहुने, कम्पनीले हरेक बर्षमा आफ्नो व्यापार व्यवसाय प्रवर्द्धनको लागि विभिन्न क्षेत्र तथा संघ संस्थाहरूलाई बजारको अवस्था अनुसार कार्यक्रम प्रायोजन गर्ने र बिक्री बितरणलाई प्रभावशाली बनाउनको लागि व्यवसायसंग सम्बन्धित प्रमोशनल खर्चहरू भएको भनी सामान्य जवाफ दिएका, तर सो खर्चहरूलाई पुष्टि गर्ने आधार प्रमाण पेश हुन नआएको हुँदा निवेदकको जिकिर पुग्न नसकी निवेदकले यस आ.व.मा खर्च दावी गरेको Business Promotion Expenses खर्च कट्टी नपाउने तथा Administrative Expenses अन्तर्गत Gift and Donation शिर्षक अन्तर्गतको खर्च दावी गरेको रकमको पुष्टि गर्ने आधार तथा प्रमाण पेश हुन नआएको हुँदा निवेदकको जिकिर पुग्न नसकी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ अनुसार खर्च कट्टी नपाउने एवं चन्दा तथा उपहार खर्च ऐनको दफा १२ को सीमाभित्र रही मात्र दावी गर्न पाउने हो। निवेदकबाट सो दफा बमोजिम कर छुट प्राप्त संस्थालाई मात्र तोकिएको सीमाभित्र रही गरेको भुक्तानी खर्चकट्टी दावी गर्नु पर्नेमा सो गरेको नपाईएको हुँदा शुरु कार्यालयबाट भएको निर्णय कानून सम्मत ठहर्छ भन्ने आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५।०२।२५ मा भएको निर्णय ।
७. पुनरावेदकले व्यवसाय संचालनको सिलसिलामा सुमी फर्मास्युटिकल्स प्रा. लि. लाई व्यवसाय संचालनको लागि दिएको सापटी रकम यसै आर्थिक बर्षमा फिर्ता भैसकेकोले पुनरावेदकले सो आ.व.मा ऋण रकममा तिरेको औषत ब्याजदरले हुने व्याज खर्च रकम

कट्टी नहुने, Leakage & Breakage वास्तविक रहे/नरहेको तथा सो विषयलाई पुष्टि गर्ने प्रमाण एवं कागजातहरू निवेदकका तर्फबाट पेश भए/नभएको सम्बन्धमा छानवीन एवं विश्लेषण गरी निर्णय भएको नदेखिएको हुँदा उपरोक्त पक्षहरूको तथा थप हेर्नुपर्ने अन्य विषयहरू भए सो समेत छानवीन एवं विश्लेषण तथा एकिन गरी कार्यालयबाट पुनः संशोधित कर निर्धारण हुनुपर्ने, Launching, Sampling and Complementary सम्बन्धी खर्च करदाताबाट नभई बितरकहरूबाट भएको पाईएकोले उक्त खर्च कट्टी नहुने, कम्पनीले आफ्नो व्यापार व्यवसाय प्रवर्द्धनको लागि विभिन्न संघ संस्थाहरूलाई बजार प्रभावशाली बनाउनको लागि भएको भनिएको खर्चहरूलाई पुष्टि गर्ने आधार प्रमाण पेश हुन नआएकोले खर्च कट्टी नपाउने तथा Gift and Donation शिर्षक अन्तर्गतको खर्च दावी गरेको रकमको पुष्टि गर्ने आधार तथा प्रमाण पेश हुन नआएको हुँदा खर्च कट्टी नपाउने एवं चन्दा तथा उपहार खर्च ऐनको दफा १२ बमोजिम कर छुट प्राप्त संस्थालाई तोकिएको सीमाभित्र रही गरेको नपाईएको भनी खर्च कट्टी अमान्य गरी निर्धारण भएको संशोधित कर, सोको व्याज एवं शुल्क लाग्ने गरी भएको शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय समेत त्रुटीपूर्ण हुँदा खारेज गरी न्याय पाउँ भन्ने समेत वेहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७५।०५।१४ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।

८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७५/०७/२७ मा भएको आदेश।
९. यसमा पुनरावेदक करदाता सुमी डिष्ट्रीलरी प्रा. लि. तथा विपक्षी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुर समेत भएको मुद्दामा करदाताले ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट भएको मिति २०७२।०६।१५ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णयमा चित्त नबुझाई प्रशासकीय पुनरावलोकनको निमित्त दिएको निवेदन सहितको सक्कल निर्णय मिसिल आन्तरिक राजस्व विभागबाट झिकाई आएपछि नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/०९/०१ मा भएको आदेश।
१०. यसमा यिनै करदाताले यस न्यायाधिकरणमा दायर गरी विचाराधीन रहेको आ.ब. २०७३/०७४ को आयकर मुद्दा ०७७-RB-०४३४ समेत लगाउमा साथै राखी पेशी चढाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९/०५/१९ मा भएको आदेश।

११. यसमा प्रस्तुत मुद्दा करिब चार बर्ष पुरानो रहेको र पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट बहसनोट पेश गर्न समय समेत माग भएको परिप्रेक्षमा पुनरावेदक करदाता सुमि डिष्ट्रिलरी प्रा.लि. तथा प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालय दुवै पक्षबाट १५ दिन भित्र लिखित बहसनोट पेश गर्न लगाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९/११/२१ मा भएको आदेश।
१२. बैंकबाट ऋण लिई सुमी फर्मास्यूटिकल प्रा.लि. लाई सापटी दिएको छैन। उक्त कम्पनी यस सस्थाको भगिनी संस्था हो। सो कम्पनीलाई व्यापार व्यवसाय संचालनको लागि तरलताको अभाव भएको हुँदा रकम सापटी दिएको हो। चालु आ.व. मा नै सो हिसाब मिलान भैसकेको अवस्थामा बैंकबाट लिएको ऋण रकम आफ्नो व्यवसाय संचालन गर्ने कार्यमा प्रयोग नगरी अन्यत्र सापटी दिएको भनी कर्जा रकमको व्याज खर्च मध्ये रु.८,३९,७११।८८ खर्च कट्टी नपाउने, करदाता कम्पनीले उत्पादन गरेको सामान बजारसम्म हुवानी गर्दा हुने टुटफूट तथा नोक्सानी भएमा त्यसको खर्च कम्पनीले नै व्योहोर्नुपर्ने हुनाले त्यस्तो अवस्थामा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ३९क. बमोजिमको कार्य करदाताप्रति आकर्षित नहुने एंव यस सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतबाट कर कार्यालय बिराटनगर बिरुद्ध महेन्द्रकुमार गोलछा भएको आयकर मुद्दामा ने.का.प. २०६३ अंक ७, नि.नं. ७७३०, पृ. ८७१ को निर्णय समेतबाट Leakage and Breakage वापत खर्च दाबी गरेको रकम खर्च मिन्हा दिनुपर्नेमा सो रकम खर्च कट्टी नपाउने, बजारमा हुने प्रतिस्पर्धामा आफ्ना सामान प्रति उपभोक्ताको आकर्षण बढाउन उत्पादनको Complementary दिनु व्यवसायिक प्रकृति हुनाले यस कम्पनीले ब्यापार प्रवर्द्धनको लागि आफ्ना सामान निशुल्क वितरण गर्नुपर्ने अपरिहार्य भएकोले दशैं तिहार जस्ता चाडपर्वको अवसर पारी कम्पनीबाट आफ्ना उत्पादनहरू Sample को रूपमा वितरण गरेकोमा कम्पनीबाट उत्पादित वस्तुको कसलाई कति परिमाणमा वितरण भएको हो प्रस्ट देखिने प्रमाणको अभावमा उक्त शीर्षकमा भएको खर्च कट्टी नपाउने, व्यवसायको आय आर्जनसंग सम्बन्धित खर्च मात्रै आधार नदेखिएको भनी करदाताबाट व्यापार प्रवर्द्धनको लागि भएको खर्च कट्टी नपाउने एवं करदाता कम्पनीले Corporate Social Responsibility को आधारमा विद्यालयहरूमा गरेको आर्थिक सहयोग सम्बन्धी खर्चहरू Gift and Donation अन्तर्गत खर्चकट्टी पाउनुपर्नेमा सो खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ को सीमाभित्र नरहेको भनी खर्चकट्टी अमान्य गरी शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट गरिएको संशोधित कर निर्धारण त्रुटीपूर्ण रहेकोले बदर गरी पाउँ भनी पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री चण्डेश्वर श्रेष्ठ तथा विद्वान अधिवक्ता श्री नितेश श्रेष्ठले मिति २०७९।१२।०८ मा पेश गरेको बहसनोट।

१३. करदाताले Leakage and Breakage खर्च मिनाहाको लागि ठूला करदाता कार्यालयमा जानकारी गराएको भनेतापनि सो सम्बन्धमा हालसम्म कुनै निर्णय प्राप्त नभएकोले खर्च कट्टी अमान्य गरिएको, करदाताले दावी गरेको खर्च करदाताबाट नभई वितरकहरुबाट भएको पाइएकोले Launching, Sampling and Complementary वापतको खर्च कट्टी अमान्य गरिएको, Business Promotion Expenses अन्तर्गत भएको खर्च कट्टी पुष्टी गर्ने प्रमाण कागज करदाताबाट पेश हुन नसकेकोले खर्चकट्टी अमान्य गरिएको, करदाताले Complementary खर्चलाई पुष्टी गर्ने तथ्य प्रमाण विल वीजक पेश गर्न नसकेकोले त्यस्तो खर्च कट्टी अमान्य गरिएको, Corporate Social Responsibility को आधारमा विद्यालयहरुमा गरेको आर्थिक सहयोग सम्बन्धी खर्चहरु पुष्टी गर्ने प्रमाण पेश भएको नदेखिएकोले अमान्य गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिदा सदर हुने र करदाताको पुनरावेदन जिकिर खारेज हुन प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट विशेष सरकारी वकील कार्यालयका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले मिति २०७९।१२।१० मा पेश गरेको बहसनोट।

ठहर खण्ड

१४. नियम बमोजिम पेसी सूचिमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता सुमी डिष्ट्रीलरी प्रा. लि. का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री चण्डेश्वर श्रेष्ठ तथा विद्वान अधिवक्ता श्री नितेश श्रेष्ठले करदाताले मागदावी गरे बमोजिम खर्च कट्टी नहुने गरी शुरु कार्यालयबाट आयकर ऐन, २०५८ विपरित निर्धारण गरिएको संशोधित कर, व्याज, र शुल्क समेत लागने गरी गरिएको आदेश तथा सोही आदेश सदर गर्ने गरी भएको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको निर्णय समेत बदर गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।
१५. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरु कार्यालयबाट करदाताले माग गरेको खर्च कट्टी अमान्य गरी भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर समेत सुनियो।
१६. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरु, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहसनोट एवं बहस बुदाँहरु र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला

करदाता कार्यालय ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन ? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन ? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।

१७. अब निर्णयतर्फ विचार गर्दा, करदाताले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ र १४, बमोजिम नपाउने खर्च कट्टी दावी गरेको भनी रु.४६,१६,३९५।- समेत खर्च कट्टी अमान्य गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट गरिएको संशोधित कर निर्धारण आदेश न्यायोचित नहुँदा शुरु आदेश र आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट सोही आदेश सदर गर्ने गरी भएको मिति २०७५।०२।२५ को निर्णय समेत त्रुटीपूर्ण हुँदा बदर गरी करदाताले दावी गरेको खर्च कट्टी पाउनु पर्दछ भन्ने मुख्य जिकिर लिइ पुनरावेदन पत्र दायर भएको देखियो।
१८. पुनरावेदक करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, कम्पनीले सुमी फर्मास्युटिकल्स प्रा. लि. लाई सापटी दिएको रकमको ब्याज अशुल गर्नु पर्ने भन्ने शर्त सम्झौता नभएको र ब्याज असुल समेत नगरेकोले उक्त ब्याज खर्चलाई आयमा समावेश गरेको निर्णय त्रुटीपूर्ण भन्ने देखिन्छ। करदाताको वासलातको सम्पति समुहको Sundry Debtors अन्तर्गतका सुमी फर्मास्युटिकल्स प्रा. लि. लाई दिएको एक महिना नाघेको सापटी बाँकी रकम रु.१,०७,२५,३४९।०६ को ब्याज रु.८,३९,७११।८८ उठाउन बाँकी रहेको भन्ने शुरु निर्णयबाट देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ (१) (क) मा “कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको हुनुपर्ने छ” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले आफ्नो भगिनी संस्था सुमी फर्मास्युटिकल्स प्रा. लि.लाई माथि उल्लिखित रकम सापटी रकम दिएकोमा विवाद देखिदैन। करदाताले सापटी दिएको रकममा कुनै प्रतिफल लिएको देखिदैन भने करदाता कम्पनीले बैंकको ऋणको ब्याज भूक्तान गरेको देखिन्छ। करदाताले उक्त सुमी फर्मास्युटिकल्स प्रा. लि. बाट लिन बाँकी सो रकम उठाउने तर्फ कुनै प्रयास नगरेकोबाट सो रकम करदाताले व्यवसायमा लगाउन नसकी भगिनी कम्पनीले उपयोग गरेकोमा विवाद रहेको देखिदैन। सुमी फर्मास्युटिकल्स प्रा. लि. ले उपयोग गरेको उक्त रकम बराबर करदातालाई वित्तीय भार परेको देखिन्छ। यसरी करदाताले उक्त कम्पनीबाट आफुले उठाउनु पर्ने उधारो बाँकी रकममा केही नलिने र बैंकबाट लिएको ऋण रकममा ब्याज तिरिरहेको देखिँदा उक्त कम्पनीलाई दिएको सापटी रकममा औषत व्याजदर ८.२४

प्रतिशतको दरले हुने व्याज रु.८,३९,७११।८८ लाई सम्म आयकर ऐन २०५८ को दफा ७ बमोजिम आयमा समावेश गर्नु पर्ने ठहर गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट भएको निर्णय र सो निर्णयलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय न्यायोचित देखिन्छ।

१९. अब पुनरावेदक करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Selling and distribution expenses अन्तर्गत Leakage and Breakage expenses अन्तर्गत टुटफुट सामानको सोधभर्ना वापतको खर्च अमान्य गरी आयमा समावेश गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले टुटफुट सामानको मिन्हा गराई क्रेडिट दावी गर्नु पर्नेमा आयकरतर्फ सिधै खर्च लेखेको भनी रु.६,७७,६६७।५५ लाई करदाताको आयमा समावेश गरेको देखिन्छ। प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन उपर निर्णय गर्ने क्रममा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले Leakage and Breakage वास्तविक रहे/नरहेको तथा सो विषयलाई पुष्टी गर्ने प्रमाण एवं कागजातहरू निवेदकका तर्फबाट पेश भए वा नभएको सम्बन्धमा छानवीन एवं विश्लेषण गरी निर्णय भएको नदेखिएको भन्दै उपरोक्त पक्षहरू तथा हेर्नुपर्ने अन्य विषयहरू भए सो समेत छानवीन एवं विश्लेषण तथा एकिकन गरी कार्यालयबाट पुनः संशोधित कर निर्धारण हुनुपर्ने ठहर्छ भनी निर्णय गरेको हुँदा यस सम्बन्धमा थप विवेचना गरिरहन परेन। यो शीर्षकमा पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्नु भनी फाइल ठूला करदाता कार्यालयमा पठाउनु पर्ने देखियो।

२०. पुनरावेदक करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Selling and distribution expenses अन्तर्गत Launching, Sampling and Complementary expenses अन्तर्गत जम्मा रु.२१,१६,१९६।२८ खर्च दावी गरेकोमा सोको प्रमाण पेश गर्न नसकेको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३(ग) बमोजिम लागत खर्च अमान्य हुने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारण भएको देखिन्छ। करदाताले आफ्नो पुनरावेदन जिकिरमा नयाँ नयाँ उत्पादनहरू बजारमा Launch गर्दा विभिन्न उपहार कार्यक्रम संचालन गरी व्यापार प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने भएकोले सोको लागि Sample Test गराउनु पर्ने हुँदा सो वापत भएको खर्च उद्योगको लागि आवश्यक भएकोले खर्च कट्टी गरिपाँउ भन्ने जिकिर लिएको पाइन्छ। करदाताले गरेको खर्च कट्टी गर्न पाउने सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ को खण्ड (ग) मा "व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ। करदाताले बजार प्रवर्द्धनको लागि भएको भनिएको खर्च करदाताको उद्योगसंग सम्बन्धित भएपनि सो खर्च भएको वास्तविक विल, बीजक, भौचर एवं लेजर किताब समेत पेश गर्न सकेको देखिँदैन। त्यस्तो विल, भौचर विनाको खर्चलाई कम्पनीको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएको खर्च मात्र

सकिने अबस्था नहुँदा करदाताले दावी गरेको रु.२१,१६,१९६।२८ लाई खर्चको रूपमा मान्यता दिन आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८१ (१) को खण्ड (ग) को रोहमा मिल्ने नदेखिँदा उक्त खर्च कट्टी पाउनुपर्ने भनी करदाताले लिएको पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।

२१. अब पुनरावेदक करदाताको चौथो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Selling and distribution expenses अन्तर्गत Business Promotion Expenses अन्तर्गत रु.३५,०४,९१८।- खर्च दावी गरेकोमा सो मध्ये रु.५,३४,०२०।- को कर परीक्षणको बखत बीजक, भरपाई लगायतका प्रमाणहरू पेश हुन नसकेको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने गरी शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट संसोधित कर निर्धारण भएको देखिन्छ। माथी उल्लिखित कानूनी व्यवस्थाको रोहमा करदाताले दावी गरेको खर्च मध्ये रु.५,३४,०२०।- को खर्च करदाताको व्यवसायको लागि भएको खर्च हो भनी पुष्ट्याई गर्ने बिल, भौचर तथा भरपाईहरू सहितको प्रमाण पेश गर्न सकेको समेत नदेखिँदा करदाताले Business Promotion Expenses अन्तर्गत दावी गरेको खर्च मध्ये प्रमाणबाट पुष्टी हुन नसकेको रु.५,३४,०२०।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्चकट्टी नपाउने भन्ने ठूला करदाता कार्यालयको निर्णयलाई समेत अन्यथा भन्न मिल्ने।

२२. अब पुनरावेदक करदाताको अन्तिम पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Administration expenses अन्तर्गत Gift and Donation शीर्षक अन्तर्गत जम्मा रु.७,३१,८०१।- खर्च दावी गरेकोमा सो मध्ये रु.४,४८,८००।- को प्रमाण पेश गर्न नसकेको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम लागत खर्च अमान्य हुने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट संसोधित कर निर्धारण भएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ को कानूनी व्यवस्थाको रोहमा करदाताले दावी गरेको खर्च व्यापार व्यवसाय प्रवर्द्धनको लागि विभिन्न क्षेत्रका संघ संस्थामा आर्थिक सहयोग गरेको भनी उल्लेख गरेको देखिन्छ। त्यस्तो सहयोग गरेको हो भन्ने मौखिक जिकिर बाहेक बस्तुनिष्ठ प्रमाणबाट पुष्टी गर्न सकेको देखिँदैन। करदाताबाट पेश भएको मध्ये रु.४,४८,८००।- को खर्चलाई पुष्टी गर्ने प्रमाणको अभावमा खर्च कट्टी नहुने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै देखिँदा उक्त शीर्षकमा करदाताबाट खर्च कट्टी पाउनुपर्ने भन्ने पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।

२३. तसर्थ: माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट करदाता सुमी डिष्ट्रीलरी प्रा.लि. (स्थायी लेखा न. ३०००८०१६४) को आ.ब. २०७०/७१ को संशोधित कर निर्धारण

गरी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७२।०६।१५ मा भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५।०२।२५ मा भएको निर्णय समेत मिलेको देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसील खण्ड

१. माथी ठहर खण्डको प्रकरण नं. १९ मा लेखिए बमोजिम आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०७५/०२/२५ को निर्णय अनुसार Leakage and Breakage Expenses शीर्षकमा करदाताको पुनः संशोधित कर निर्धारण गरिदिनु भनी ठूला करदाता कार्यालयलाई लेखी पठाउनु।
२. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई दिनु।
३. सरोकारवाला पक्ष प्रस्तुत फैसलाको नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु।
४. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
५. यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल सम्बन्धित कर कार्यालयमा र रेकर्ड मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत: श्री भिष्म भट्टराई

इतिसम्बत २०७९ साल चैत्र २८ गते रोज ३ शुभम.....

प्रमाणिकरण मिति:-

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौको छाप